

1.ΦΥΛΛΑΔΙΟ 1

Θεωρίες του Έθνους & του Εθνικισμού (Κ.Μ. 110427)

Χειμερινό Εξάμηνο 2015 – 2016, Πέμπτη 2 - 5 μμ (αίθ. Γ4)
Διδάσκων Καθ. Στέφανος Πεσμαζόγλου

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Πρώτος στόχος η βαθύτερη δυνατόν **κατανόηση** των λόγων (πολιτικών, ιδεολογικών, και συναισθηματικών) που η έννοια του έθνους αντέχει στον χρόνο. Αρχικά τον 19^ο αλλά και σε μετέπειτα περιόδους το έθνος και η ιδεολογία του λειτούργησε συχνά εκρηκτικά δημιουργικά ως καταλύτης στα πεδία της λογοτεχνίας, των τεχνών αλλά και της κοινωνικής ανάτασης που επέφερε με την ανατροπή αυταρχικών μοναρχιών και δεσποτικών αυτοκρατοριών. **Συνεπαγόμενος δευτέρος στόχος** του μαθήματος είναι η προσέγγιση της απορίας πως και γιατί σε εποχή **μεταεθνικής περιφερειακής συσπείρωσης, παγκοσμιοποίησης, και 'πολυ-πολιτισμικού' κοινωνικού περιβάλλοντος** η εθνικιστική ιδεολογία παραμένει με ποικίλες μορφές ενεργή συχνά λειτουργώντας απαγορευτικά στην επικοινωνία μεταξύ κρατών και λαών. Παραμένει ένα **αίνιγμα, ένα παράδοξο αναπάντητο** όταν παρά τις καταστροφικές συνέπειες που έχει επιφέρει ο αυταρχικός εθνικισμός (εθνοκαθάρσεις με αποκορύφωμα το ολοκαύτωμα) και ενόσω τόνοι μελάνης έχουν χυθεί πως και γιατί παραμένει ζωντανός ως τρόπος σκέψης, συναισθηματικής ταύτισης και συλλογικής δράσης. Ένας **τρίτος στόχος** είναι η **αποσαφήνιση εννοιών** που έχουν εισχωρήσει άκριτα στο καθημερινό λεξιλόγιο και επαναληπτικά διατυπώνονται σε μορφή στερεοτυπική προδίδοντας προκαταλήψεις .

ΣΥΝΟΠΤΙΚΉ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Οι ποικίλες προσεγγίσεις με αφετηρία διαφορετικές ιδεολογίες, κοινωνικές επιστήμες και διαφορετικές ερμηνευτικές σχολές θα απασχολήσουν τις παραδόσεις και τις συζητήσεις του μαθήματος. Πρόκειται για μάθημα –**επισκόπηση** των θεωριών, ιδεολογιών ή/και των ιδεών περί έθνους και εθνικισμού (& της γενεαλογίας τους) . Οι **βασικές θεματικές ενότητες** που βρίσκονται άμεσα ή έμμεσα σε συνάρτηση με τις έννοιες έθνος και εθνικισμός και που θα εξεταστούν ολιγότερο ή περισσότερο είναι οι ακόλουθες:

Εθνική ταυτότητα - εθνική χαρακτηρισολογία, Μνήμη, λήθη και νόστος, γλώσσα, θρησκεία· γεωγραφία, χαρτογραφία τόπος και τοπίο (τοπιογραφία)· σύνορα και 'ο άλλος' (εξωτερικός & εσωτερικός –μειονότητες, μετανάστες)· κουλτούρα, πολιτισμός και παράδοση· καταγωγή και ρίζες ('περιούσιοι λαοί', 'Χρυσοί Αιώνες' & 'γη της Επαγγελίας', 'Θεϊκές γλώσσες')· εκπαίδευση, διανόηση - λογισύνη· ο ρόλος που παίζουν το βιβλίο, η τυπογραφία και τα ΜΜΕ στην συγκρότηση του εθνικού 'εμείς'· οικονομική και κοινωνική κρίση & η επίταση του 'εθνικού' · μύθοι και θρύλοι (εθνική μυθολογία), εθνικοί εορτασμοί, ύμνοι, σημαίες, ήρωες· Δημοκρατία, Ευρώπη & Έθνος Κράτος

Τα παραδείγματα θα προέρχονται κυρίως από την Ευρωπαϊκή & ειδικότερα Ελληνική ιστορική εμπειρία. Σταθερός στόχος η παρακολούθηση της σχέσης των ποικίλων θεωριών με τις ιστορικές συγκυρίες που τις γέννησαν. Το μάθημα αυτό δεν κινείται ούτε καθαρά στο επίπεδο της θεωρίας ούτε στο επίπεδο της ιστορίας: τοποθετείται υβριδικά και στα δύο.

Διανεμόμενη ύλη (βιβλίο και φάκελος άρθρων)

SMITH ANTHONY D., *Εθνική Ταυτότητα*, εκδ. Οδυσσέας, 2000 [αγγλ.έκδ.1991], 280σ.
ΦΑΚΕΛΛΟΣ άρθρων & κεφαλαίων από βιβλία & επιστ. Επιθεωρήσεις [Πάνδημος].